

ΤΜ
ΧΠ
ΠΑ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Newsletter

ΜΑΙΟΣ 2021 | Τ. 46

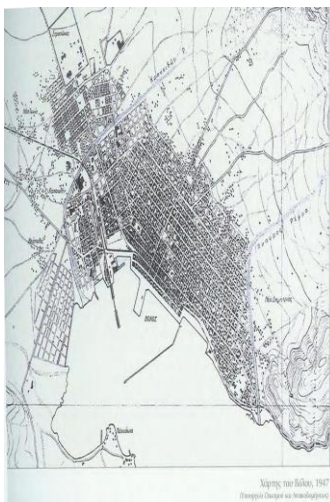

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Επιμέλεια Έκδοσης: Δρ. Πρόδρομος Μαρδάκης, Υπεύθυνος Έκδοσης: Καθηγητής Σεραφείμ Πολύζος, Πρόεδρος ΤΜΧΠΠΑ

Εντός

- 1 Editorial
- 1 Εκδήλωση του ΤΕΕ
- 3 Νέα του AESOP
- 3 Δημοσιεύσεις
- 3 Λοιπή επιστημονική δραστηριότητα
- 4 Εκδήλωση Παρουσίασης Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων
- 4 Σημαντική Απώλεια

EDITORIAL

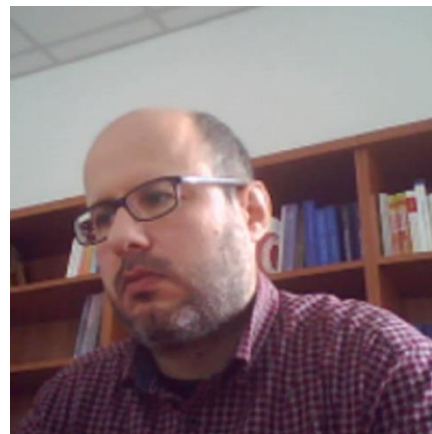
Βόλος: Στάσις Ανάπτυξης και Τρόποι Εξέλιξης

Δημήτρης Καλλιώρας*

Το αίτημα για ανάπτυξη είναι καθολικό και διαχρονικό. Αυτό το οποίο μεταβάλλεται είναι το περιεχόμενό του καθώς η ανάπτυξη είναι μία δυναμική έννοια η οποία αποκτά διαφορετικό νόημα με βάση την εποχή, την περιοχή και τις επικρατούσες συνθήκες και αντιλήψεις. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, η ανάπτυξη γίνεται αντιληπτή ως μία διαδικασία βελτίωσης της κοινωνικής ευημερίας.

Ο Βόλος βρίσκεται σε αναζήτηση σταθερής αναπτυξιακής τροχιάς σε όλη τη σύγχρονη ιστορία του, από τους σεισμούς του 1955 και την αποβιομηχάνιση της δεκαετίας του '80 μέχρι και την εν εξελίξει οικονομική κρίση. Αυτή η μακρόχρονη αναζήτηση καταδεικνύει και την εν γένει δυσκολία του εγχειρήματος καθώς η ανάπτυξη είναι κάθε άλλο παρά αυτονόητη. Αυτή η διαπίστωση ισχύει ακόμα και για πόλεις όπως ο Βόλος, με πληθώρα πλεονεκτημάτων και προοπτικών.

(συνέχεια στην 5^η σελίδα)

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΝΕΑ

Εκδήλωση του ΤΕΕ για τον Τοπικό Χωρικό Σχεδιασμό

7 Απριλίου 2021

Την Τετάρτη 7/4/2021 πραγματοποιήθηκε από το **Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος** με πρωτοβουλία και την υποστήριξη της **Επιστημονικής Επιτροπής Ειδικότητας Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης (ΕΕΕ ΜΧΠΑ)** επιστημονική εκδήλωση - webinar με θέμα «**Νέα Εποχή για τον τοπικό χωρικό σχεδιασμό – Συζήτηση με αφορμή το επικείμενο πρόγραμμα εκπόνησης τοπικών πολεοδομικών σχεδίων**».

Η εκδήλωση αποτέλεσε μια πρωτοβουλία στο πλαίσιο του διαλόγου μεταξύ της Πολιτείας και της επιστημονικής και επαγγελματικής κοινότητας αναφορικά με το φιλόδοξο εγχείρημα της ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης και εδαφικής οργάνωσης στο σύνολο της Χώρας μέσω των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων.

Στην εκδήλωση συμμετείχαν με εισηγήσεις τους ο κ. **Ευθύμιος Μπακογιάννης**, Γενικός Γραμματέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ, η κ. **Γεωργία Γιαννακούρου**, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, Δικηγόρος και ο κ. **Λάμπρος Κίσσας**, Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Εκπρόσωπος του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, ενώ χαιρετισμό απηύθυναν ο Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου κ. **Γιώργος Στασινός** και ο Υφυπουργός του ΥΠΕΝ, αρμόδιος για θέματα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, κ. **Νικόλαος Ταγαράς**. Τον συντονισμό της συζήτησης ανέλαβε η Επιμελήτρια της ΕΕΕ ΜΧΠΑ κ. **Αναστασία Τασοπούλου**.

Σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου του ΤΕΕ, τη διαδικτυακή συζήτηση παρακολούθησαν ζωντανά περισσότεροι από 450 μηχανικοί και ενδιαφερόμενοι (ελεύθεροι επαγγελματίες και στελέχη εταιρειών, στελέχη της δημόσιας διοίκησης, εκλεγμένοι σε όργανα κλπ) μέσω της πλατφόρμας zoom και ακόμη 170 άτομα μέσω youtube, ενώ μέσα σε λιγότερες από 24 ώρες, τη μαγνητοσκόπηση της εκδήλωσης είχαν παρακολουθήσει περισσότεροι από 1100 ακόμη ενδιαφερόμενοι, γεγονός που καταδεικνύει το μεγάλο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα ολοκλήρωσης του πολεοδομικού σχεδιασμού της χώρας.

Το ΥΠΕΝ προωθεί πλήθος δράσεων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, αναλαμβάνοντας, σύμφωνα με τον Υφυπουργό κ. Ταγαρά, ένα μεγάλο στοιχείο προς όφελος της κοινωνίας και

της ανάπτυξης. Οι ομιλητές στις εισηγήσεις τους αλλά και οι συμμετέχοντες με τις παρεμβάσεις - ερωτήσεις τους, ανέλυσαν τις προκλήσεις αλλά και τις ευκαιρίες που δημιουργεί το νέο θεσμικό πλαίσιο και ο φιλόδοξος προγραμματισμός του ΥΠΕΝ. Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Υπουργείου για την οργάνωση του χώρου έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) θα καλύψει περίπου 800 Δημοτικές Ενότητες σε όλη την Επικράτεια με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης πίστωσης 245 εκατομμυρίων ευρώ. Έως τις αρχές Ιουνίου αναμένονται οι προκηρύξεις για τις πρώτες 100 μελέτες, ενώ το χρονοδιάγραμμα προβλέπει αποπληρωμή του συνόλου των μελετών μέχρι το 2025. Σε 10 περιοχές της χώρας που έχουν έντονο αναπτυξιακό ενδιαφέρον ή σημαντικές ιδιαιτερότητες φυσικού και αστικού περιβάλλοντος το ΥΠΕΝ θα παρέμβει μέσω Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων, σε 600 Δημοτικές ενότητες θα συνταχθούν μελέτες Ζωνών Υποδοχής Συντελεστή Δόμησης (ΖΥΣ), σε 170 περίπου Δημοτικές Ενότητες θα συνταχθούν μελέτες οριοθέτησης οικισμών, ενώ σε περίπου 300 Δημοτικές Ενότητες αυτοτελείς μελέτες χαρακτηρισμού δημοτικών οδών. Τέλος, 200 εκατομμύρια ευρώ θα διατεθούν για εμβληματικές αστικές αναπλάσεις.

Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στο ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία νέα εποχή για τον τοπικό χωρικό σχεδιασμό, που απαιτεί εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις, τεχνικές δεξιότητες και οργανωτικές καινοτομίες. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο Γ.Γ. κ. Μπακογιάννης, το πλήθος των μελετών που θα εκπονηθούν τα επόμενα χρόνια είναι σε θέση να απασχολήσουν κατ' αποκλειστικότητα τη μεγάλη πλειονότητα του ανθρώπινου δυναμικού των μελετητών της χώρας.

Το Δελτίο Τύπου του ΤΕΕ με τα κυριότερα σημεία της συζήτησης είναι διαθέσιμο στο: <https://web.tee.gr/deltia-tupoy/deltio-typoy-tee-08-04-2021/>

Μπορείτε να παρακολουθήσετε ολόκληρη τη διαδικτυακή συζήτηση στο κανάλι της Αίθουσας Εκδηλώσεων του ΤΕΕ στο youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=y6aX4630w0l>

Νέα του AESOP

Η Εκτελεστική Επιτροπή (EXCO) του Association of European Schools Of Planning (AESOP) όρισε ως υπεύθυνο της ομάδας που θα επεξεργαστεί τη νέα κεντρική στρατηγική του AESOP για την εκπαίδευση στο planning, και τις αρχές του πρότυπου περιγράμματος σπουδών των τμημάτων που ανήκουν στην Ένωση (τα 180 τμήματα της Ευρώπης), τον καθηγητή **Παντελή Σκάγιαννη**. Η Επιτροπή αποτελείται από τους εξής:

Pantelis Skayannis - University of Thessaly, Greece (group leader)

Daniel Galland - Aalborg University, Denmark

Andrea Frank, Cardiff University, UK

Artur da Rosa Pires - University of Aveiro, Portugal

Valeria Fedeli – Polytechnic of Milan, Italy

Roelof Verhage - University Lumiere Lyon II, France

Christian Peer – TU Wien, Austria

Alenka Fikfak - University of Ljubljana, Slovenia,

Martina Koll-Schretzenmayr - ETH, Switzerland,

Angelique Chettiparamb - University of Reading, UK

Δημοσιεύσεις

Tsiotas, D., Krabokoukis, T., Polyzos, S. (2021), Detecting Tourism Typologies of Regional Destinations Based on Their Spatio-Temporal and Socioeconomic Performance: A Correlation-Based Complex Network Approach for the Case of Greece, *Tourism and Hospitality* 2(1), 113-139 <https://doi.org/10.3390/tourhosp2010007>

Krabokoukis, T., Tsiotas, D., Polyzos, S. (2021) Detecting determinants in tourist seasonality of Greece: A binary logistic regression approach, *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management*, 16(1), 5-19, https://www.jstor.org/stable/26976572?refreqid=excelsior%3Aa4e808bd724d0f70e073fdd5debaf0bd&seq=1#metadata_info_tab_contents

Τασοπούλου, Α. (2021), Από το Γενικό στο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο. Ζητήματα διοίκησης-διαχείρισης και διακυβέρνησης, στο:

Γιαννακούρου, Γ. (επιμ.) ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Ο Ν 4759/2020 για τον εκσυγχρονισμό της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας, *Περιβάλλον & Δίκαιο*, 1/2021: 32-50, <https://www.nbonline.gr/journals/5/volumes/1379/issues/1820>

Tsiotas, D., (2020) "Detecting differences in the topology of scale-free networks grown under time-dynamic topological fitness", *Scientific Reports*, 10(1): 10630.

Tsiotas, D., (2020) "Drawing indicators of economic performance from network topology: the case of the interregional road transportation in Greece", *Research in Transportation Economics* (10.1016/j.retrec.2020.101004).

Λοιπή επιστημονική δραστηριότητα

Διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών, στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού μαθήματος "Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς και Τοπίου"

Ολοκληρώνονται οι διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών, στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού μαθήματος "Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς και Τοπίου", με διδάσκοντα τον Λέκτορα κ. **Νικόλαο Σαμαρά**, με τις προγραμματισμένες για τον μήνα Μάιο, ως εξής:

- 17/5, "Το δομημένο περιβάλλον και ο παράγων χρόνος", **Αριστείδης Σαπουνάκης**, Αφυπηρετήσας Καθηγητής Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α., Π.Θ.

- 24/5, "Πολιτισμική ταυτότητα και εκσυγχρονιστικοί μετασχηματισμοί στο εθνικό οικιστικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων", **Απόστολος Κυριαζής**, Επίκουρος Καθηγητής Αρχιτεκτονικής και Αστικού Σχεδιασμού, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Abu Dhabi University.

Ήδη έχουν πραγματοποιηθεί οι διαλέξεις:

- 22/3, "Σεισμός + Υλική Πολιτισμική Κληρονομιά", **Κώστας Α. Συρμακέζης**, Ομότιμος Καθηγητής Ε.Μ.Π. Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, Ιδρυτής του Μουσείου Θεσσαλικής Ζωής

- 29/3, "Βασικές Αρχές Αποκατάστασης Μνημείων μέσα από την 30χρονη Εμπειρία Έργων στην Μονή Αγ. Στεφάνου Μετεώρων", **Έλενα-Κωνσταντίνα Τζήμα**, Αρχιτέκτων Μηχανικός, MSc

Αποκατάστασης Κτιρίων και Ιστορικών Συνόλων, Συνιδιοκτήτρια της 3T ΠΟΛΥΔΟΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ Ο.Ε.

- 19/4, "Δημιουργία ξενοδοχειακών υποδομών σε ιστορικό οικιστικό πλαίσιο: αρχιτεκτονική κλίμακα (επανάχρηση νεοκλασικού στην Αθήνα ως boutique hotel) και πολεοδομική κλίμακα (ξενοδοχειακό συγκρότημα στη Φολέγανδρο)", **Ντιάνα Γιαννοπούλου - Γιώργος Κονδύλης / Micro Team Architects**

Εκδήλωση παρουσίασης μεταπτυχιακών προγραμμάτων

Στις 19 Απριλίου 2021 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή εκδήλωση με τίτλο «**Μεταπτυχιακές Σπουδές Συγκοινωνιολόγων Μηχανικών**», έχοντας στόχο να ενημερώσει τους φοιτητές και αποφοίτους σχετικά με τις προοπτικές μετεκπαίδευσης σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό στο αντικείμενο του Συγκοινωνιολόγου. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περ. Ανάπτυξης και Πολιτικών Μηχανικών «**Διαχείριση Έργων, Συγκοινωνιακός και Χωρικός Σχεδιασμός**». Η παρουσίαση έγινε από τον Καθηγητή του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών **κ. Νίκο Ηλιού**.

Κατά την εκδήλωση έγινε συνοπτική παρουσίαση 27 προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα και το εξωτερικό από 20 Έλληνες Ακαδημαϊκούς των αντίστοιχων Πανεπιστημίων.

Σημαντική Απώλεια

Η αιφνίδια απώλεια του καθηγητή μας **Γιώργου Ν. Φώτη** προκάλεσε έντονες και διαφορετικές συναισθηματικές καταστάσεις σε όλους όσους τον γνώρισαν.

Είχαμε την τύχη να τον γνωρίσουμε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών μας σπουδών και την ευκαιρία να συνεργαστούμε μαζί του από το 2001 που ανέλαβε τη θέση του Επίκουρου Καθηγητή στο ΤΜΧΠΠΑ. Ο καθένας από εμάς αλλά και όλοι μαζί έχουμε να θυμηθούμε πολλές καλές αλλά και δύσκολες στιγμές, τις οποίες θα διαφυλάξουμε στη μνήμη μας για όσο ζούμε.

Ο Γιώργος είχε ένα μοναδικό ταλέντο να εμπνέει όλους όσους συνεργάζονταν μαζί του και να μας μεταδίδει, ως εξαιρετος ακαδημαϊκός δάσκαλος, το πάθος και ενθουσιασμό του για την επιστήμη, τη ζωή, την δημιουργικότητα.

Ακόμα και όταν βρισκόμασταν μπροστά σε δυσεπίλυτα προβλήματα και δύσκολες καταστάσεις, πάντα είχε ένα μοναδικό τρόπο να μας ανακατευθύνει να βλέπουμε με αισιοδοξία την επόμενη μέρα.

Η πόρτα του γραφείου του ήταν πάντα ανοιχτή για όλους και αφιέρωνε χρόνο για να ακούσει προσεκτικά οποιοδήποτε ζήτημα μας απασχολούσε, συμβουλευοντάς μας.

Είναι εξαιρετικά δύσκολο να περιγράψει κάποιος σε λίγες γραμμές την πολύπλευρη και πολυτάλαντη προσωπικότητά του αλλά και το εξαιρετικό εύρος των ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων που ασχολούνταν καθημερινά.

Εξαιρετικά ευφυής άνθρωπος, με αστείρευτο χιούμορ και με ισχυρή προσωπική κοσμοθεωρία, δύσκολα συμβιβαζόταν και αποδεχόταν το status quo στην καθημερινότητά του.

Στην οικογένειά του, την οποία είχε πάντα σε πρώτη προτεραιότητα, εκφράζουμε ολόψυχα τα συλλυπητήρια μας και ευχόμαστε να τον θυμούνται πάντα στις καλύτερες στιγμές του.

Ο Γιώργος Ν. Φώτης έφυγε νωρίς, στον τόπο του που τόσο αγαπούσε κ μνημόνευε πάντα, υπηρετώντας το λειτούργημά του στο οποίο ήταν πιστά δοσμένος όλα τα χρόνια που ζήσαμε κ

εργαστήκαμε μαζί του και ενώ είχε σε πλήρη εξέλιξη ένα πολυδιάστατο ερευνητικό/επιστημονικό έργο.

Η ομάδα του εργαστήριου Χωρικής Ανάλυσης, GIS & Θεματικής Χαρτογραφίας του ΤΜΧΠΠΑ: Φωτεινή Αθανασίου, Βούλα Κατσαντώνη, Παναγιώτης Μανέτος, Μαρία Κωνσταντίνου, Κερασία Μηλάκα, Νάντια Μπέσσα, Αφροδίτη Σκυλογιάννη, Σταύρος Συρίγος, Στέλιος Τσομπάνογλου

Editorial (συνέχεια από την 1^η σελίδα)

Σαφέστατα, η διατύπωση αναπτυξιακών στόχων και η υπόδειξη των τρόπων επίτευξής τους δεν είναι ατομική υπόθεση. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη – λήπτες αποφάσεων και μη – είναι αναγκαίο να συνομολογήσουν το περιεχόμενο της ανάπτυξης. Η προσπάθεια για ανάπτυξη απαιτείται να είναι συλλογική καθώς το αποτέλεσμα της αφορά τους πάντες. Απαιτούνται συνθέσεις και συναινέσεις ώστε αυτή η προσπάθεια να εμπνεύσει και να κινητοποιήσει τη συντριπτική πλειονότητα – αν όχι την ολότητα – των εμπλεκομένων, μεγιστοποιώντας, με αυτό τον τρόπο, τις πιθανότητες επιτυχίας του εγχειρήματος. Υπάρχει, βεβαίως, και η συσσωρευμένη γνώση, με τις επιτυχίες και τις αποτυχίες του παρελθόντος, η οποία αποτελεί πολύτιμο οδηγό προκειμένου να εκφραστούν σκέψεις και απόψεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού διαλόγου.

Η συζήτηση για την αναπτυξιακή πορεία του Βόλου είναι σημαντική και πρέπει να συνεχιστεί. Πέραν του Δήμου Βόλου, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, το Επιμελητήριο Μαγνησίας και οι επιχειρήσεις, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών είναι ανάμεσα σε αυτούς οι οποίοι πρέπει να εκφραστούν. Οι σκέψεις και οι απόψεις οι οποίες εκφράζονται επιγραμματικά στο παρόν κείμενο έχουν, ακριβώς, ως σκοπό να συνεισφέρουν στον διάλογο αναφορικά με την αναπτυξιακή πορεία του Βόλου.

- Δεν υπάρχουν «μαγικές συνταγές» και «έτοιμες λύσεις»

Καλώς ή κακώς, το αναπτυξιακό μονοπάτι δεν είναι ίδιο για όλους. Δεν υπάρχουν «μαγικές συνταγές» τις οποίες μπορούν όλοι να εφαρμόσουν. Δεν υπάρχουν «έτοιμες λύσεις» τις οποίες μπορούν όλοι να ακολουθήσουν. Ο Βόλος πρέπει να βρει το δικό του μονοπάτι ανάπτυξης,

προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

- Απαιτείται Στρατηγικό Σχέδιο

Η ανάπτυξη δεν εξαντλείται σε μία λίστα έργων και δε σε μία λίστα έργων εντυπωσιασμού. Απαιτείται Στρατηγικό Σχέδιο με στόχους σαφείς, ρεαλιστικούς, δημοσιονομικά συνεπείς και μετρήσιμους. Ο Βόλος πρέπει να ετοιμάσει το δικό του Στρατηγικό Σχέδιο, όχι ως κανονιστική υποχρέωση (βλ. τα Επιχειρησιακά Προγράμματα τα οποία οι Δήμοι είναι υποχρεωμένοι να εκπονούν) αλλά ως αναγκαία βάση ανάπτυξης.

- Το Στρατηγικό Σχέδιο πρέπει να επικαιροποιείται

Το Στρατηγικό Σχέδιο αναφέρεται σε μια μεσοχρόνια περίοδο (π.χ. 5 ή 10 έτη) και, συνεπώς, η εφαρμογή του δεν πρέπει να επηρεάζεται από βραχυχρόνιες διαταραχές. Ειδικά τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, οι συνθήκες μεταβάλλονται με ραγδαίους ρυθμούς (βλ. οικονομική κρίση, πανδημία, προσφυγικό). Οι φορείς του Βόλου πρέπει να αφουγκράζονται και να αντιλαμβάνονται τις εξελίξεις και τις αλλαγές και ενίοτε, όταν αυτό απαιτείται, να επικαιροποιούν το Στρατηγικό Σχέδιο.

- Η ανάπτυξη πρέπει να είναι βιώσιμη

Η αντίληψη ότι η ανάπτυξη συνδέεται μόνο με την οικονομία είναι εντελώς λανθασμένη και, δυστυχώς, ευρύτατα διαδεδομένη. Σαφέστατα η υλοποίηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου πρέπει να μεταφραστεί σε αύξηση του παραγόμενου πλούτου και σε δημιουργία καινούριων θέσεων εργασίας. Όμως δεν πρέπει να σταματήσει εκεί. Η ανάπτυξη συνδέεται άρρηκτα και με την κοινωνία και με το περιβάλλον. Η ανάπτυξη έχει νόημα όταν είναι για όλους, όταν όλοι συμμετέχουν και όταν όλοι καρπώνονται τα οφέλη της. Η οικονομική κρίση την οποία βιώνουμε έχει καθηλώσει ανθρώπους και οικογένειες να ζουν στα όρια της φτώχειας ή και κάτω από αυτά. Η ανάπτυξη πρέπει να απευθύνεται (και) σε αυτούς τους ανθρώπους και σε αυτές τις οικογένειες. Η ανάπτυξη έχει, επίσης, νόημα όταν δεν υπονομεύονται οι επόμενες γενιές. Αυτό σημαίνει ότι η ανάπτυξη πρέπει να προάγει την ποιότητα του περιβάλλοντος, τόσο του δομημένου όσο, και ιδιαίτερα, του φυσικού περιβάλλοντος. Στην παρούσα συγκυρία, ο Βόλος αντιμετωπίζει μείζον περιβαλλοντικό ζήτημα, με ρυπαντικά επείσødια τα

οποία προκαλούνται από την καύση (εγχώριων και εισαγόμενων) απορριμμάτων. Το ζήτημα αυτό πρέπει να λυθεί άμεσα και οι λύσεις υπάρχουν.

- Δίπλοιο Βόλου-Λάρισας

Γίνεται μεγάλη συζήτηση, επί πολλά χρόνια, για το περιβόητο δίπλοιο Βόλου-Λάρισας. Το δίπλοιο αυτό πρέπει να λειτουργήσει στην πράξη ώστε η περιοχή να καταστεί, αδιαμφισβήτητα, ο τρίτος πόλος ανάπτυξης της χώρας (μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη) και ένας περιφερειακός πόλος ανάπτυξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δύο πόλεις έχουν όλα τα στοιχεία τα οποία ευνοούν τη λειτουργία ενός ισχυρού διπλόου: εγγύτητα, παρόμοιο πληθυσμιακό μέγεθος, συμπληρωματική παραγωγική διάρθρωση, πρόσβαση στους οδικούς άξονες, κεντροβαρική θέση στον εθνικό χώρο. Μέχρι στιγμής, αυτό που υπάρχει είναι οι ροές (μετακινήσεις για εργασία ή/και για αναψυχή από τη μία πόλη στην άλλη). Απαιτείται και η συνεργασία, με κοινές δράσεις αλλά και με κοινούς στόχους. Οι συνθήκες έχουν ωριμάσει και οι όποιες τοπικιστικές και ποδοσφαιρικού τύπου παραφωνίες πρέπει να υπερκεραστούν.

- Αστικός τουρισμός

Παρότι η Μαγνησία εμφανίζει έντονη τουριστική δραστηριότητα, καθώς έχει την τύχη να διαθέτει το Πήλιο και τις Βόρειες Σποράδες, ο Βόλος υστερεί. Οι επισκέπτες της πόλης είναι, συνήθως, διερχόμενοι με αποτέλεσμα η συνεισφορά τους στην τοπική οικονομία να είναι περιορισμένη. Ο Βόλος πρέπει να ακολουθήσει το παράδειγμα των ευρωπαϊκών πόλεων τονώνοντας τον αστικό τουρισμό. Αυτό θα το επιτύχει κυρίως με τη διοργάνωση μεγάλων γεγονότων (πολιτιστικά, αθλητικά, επιστημονικά γεγονότα) καθώς και με την ανάδειξη σημείων αναφοράς (προϊστορικοί οικισμοί, μουσεία, βιομηχανικά κτίρια) τα οποία θα προσελκύσουν επισκέπτες στην πόλη.

- Ο λιμένας και οι συνδυασμένες μεταφορές

Η αναπτυξιακή προοπτική του Βόλου, και της ευρύτερης περιοχής της Μαγνησίας, με τη βιομηχανική παράδοση, την τουριστική υπεροχή, την εξωστρέφεια και την έμφαση στην προαγωγή της εκπαίδευσης καθιστά αναγκαίο τον εντοπισμό δυνατοτήτων λειτουργικών συνεργειών. Στην κατεύθυνση αυτή, η προσαρμογή των υφιστάμενων (και των σχεδιαζόμενων)

μεταφορικών υποδομών στο πρότυπο των συνδυασμένων μεταφορικών υποδομών κρίνεται εκ των ων ουκ άνευ. Οι μεταφορικές υποδομές οι οποίες υφίστανται στο Βόλο και στην ευρύτερη περιοχή είναι ο εμπορευματικός και επιβατικός λιμένας, το αεροδρόμιο, το σιδηροδρομικό δίκτυο και το οδικό δίκτυο. Οι εν λόγω υποδομές είναι συνδεδεμένες σε χαμηλό επίπεδο, με αποτέλεσμα να λειτουργούν δίχως (καν) τη στοιχειώδη διαλειτουργικότητα. Το γεγονός αυτό αποστερεί τη δυνατότητα επίτευξης οικονομιών κλίμακας οι οποίες αναμένεται να επιφέρουν αναπτυξιακά οφέλη. Η διασύνδεση του αεροδρομίου με το λιμένα καθιστά απαραίτητη την εξέταση της αναγκαιότητας μετατόπισης (του εμπορευματικού μέρους) του κεντρικού λιμένα εκτός του αστικού ιστού του Βόλου. Η εν λόγω μετατόπιση αφενός θα ανακουφίσει το πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου από περιβαλλοντικά οχλούσες και ρυπογόνες δραστηριότητες και αφετέρου θα παράσχει προοπτικές μετεξέλιξης του κεντρικού λιμένα, σε λιμένα κρουαζιέρας. Κατάλληλη φαντάζει η τοποθεσία του Αλμυρού (θέση Τσιγγέλι) προκειμένου να διευκολυνθεί η σύνδεση με το εθνικό οδικό δίκτυο καθώς και με την οικεία (άτυπη) Βιομηχανική Περιοχή.

- Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τα Πανεπιστήμια αποτελούν πηγή πολύτιμων εργαλείων για την ανάκαμψη της οικονομίας, παρέχοντας μόρφωση και ειδικευμένο, και με καινοτόμες ιδέες, ανθρώπινο δυναμικό. Πέραν της βασικής αποστολής τους, η οποία συνοψίζεται στη διδασκαλία και στην έρευνα, τα Πανεπιστήμια καλούνται να διεκπεραιώσουν και μια διευρυμένη, και ενδεχομένως σημαντικότερη, αποστολή η οποία έγκειται στη συνεισφορά τους στην τοπική ανάπτυξη. Η συνεισφορά στην τοπική ανάπτυξη δύναται, ενδεικτικά, να προκύψει μέσω της παροχής συμβουλευτικές (μελέτες και υποστήριξη φορέων), της τυποποίησης της νέας γνώσης (πατέντες), της οικονομικής αξιοποίησης της νέας γνώσης (εταιρείες έντασης καινοτομίας - τεχνοβλαστοί), της συνεργασίας με τις τοπικές επιχειρήσεις και τους τοπικούς συνεταιρισμούς, και της ανάδειξης της τοπικής πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς. Ο Βόλος αποτελεί την έδρα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, του τρίτου μεγαλύτερου Πανεπιστημίου της χώρας το οποίο, μάλιστα, συγκαταλέγεται στο 4% των κορυφαίων Πανεπιστημίων παγκοσμίως. Το Πανεπιστήμιο με την παρουσία του έχει ήδη συντελέσει στην

αναπλήρωση μεγάλου μέρους του χαμένου, εξαιτίας της αποβιομηχάνισης, εισοδήματος και αποτελεί βασικό αναπτυξιακό παράγοντα του Βόλου (και της Θεσσαλίας γενικότερα). Η συνεργασία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τους φορείς του Βόλου πρέπει να καταστεί πάγια, με σκοπό το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό μετασχηματισμό του Βόλου. Η όποια συγκυριακή σχέση, με αφορμή την επίλυση κατά περίπτωση προβλημάτων, δεν είναι αρκετή. Πολύ περισσότερο, στην παρούσα συγκυρία, η διένεξη μεταξύ του Δήμου Βόλου και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας πρέπει να ξεπεραστεί καθώς λειτουργεί βλαπτικά για την πόλη.

- Προβολή

Η προσπάθεια τόνωσης της αναπτυξιακής δυναμικής του Βόλου εδράζεται στην αναγνώρισή του ως «παραγωγικό σύστημα» στο πλαίσιο του οποίου ο Βόλος «παράγει», «πιμολογεί» και «διανέμει» την εικόνα του. Η περαιτέρω ενίσχυση της εικόνας του Βόλου στις αγορές-στόχους (καταναλωτές, τουρίστες, επενδυτές) είναι αναγκαία καθώς μόνο θετικά αποτελέσματα πρόκειται να επιφέρει.

Όπως τονίστηκε και προηγουμένως, οι σκέψεις και οι απόψεις οι οποίες εκφράζονται επιγραμματικά στο παρόν κείμενο, έχουν, ακριβώς, ως σκοπό να συνεισφέρουν στον διάλογο αναφορικά με την αναπτυξιακή πορεία του Βόλου. Απαιείται η συνέχιση του διαλόγου, η σύνθεση των απόψεων (όλων των ενδιαφερόμενων μερών) και η μετουσίωσή τους σε Στρατηγικό Σχέδιο ευρύτατης αποδοχής, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για την πόλη του Βόλου και τις αναπτυξιακές προοπτικές της.

(αναδημοσίευση από την εφημερίδα ΜΑΓΝΗΣΙΑ, φύλλο 3445, ΣΑ 24/4/2021)

*** Δημήτρης Καλλιώρας**

Αν. Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ/Π.Θ.